

BENGT LARSSON GUIDADE TILL NYA RESERVATET DYSJÖBERGET I BORGSJÖ

Under de allra senaste åren har många nya biologiskt artrika skogsreservat med gammal skog bildats tack vare markbyten mellan statliga Sveaskog och skogsbolagen. Bengt Larsson guidade i ljuvlig försommartid till ett sådant nybildat reservat: Dysjöberget i Borgsjö socken. Reservatet ligger några kilometer från Kullbodarna och skogsbetades i äldre tid av bönder i byn Boltjärn. Området brann år 1888, samma år som Sundsvall stod i lågor, och domineras idag av flera spännande naturtyper: översilade lövkärr, lövbränna med gamla aspar och sälgar, blockig tallskog.

Botaniskt intressant lövkärr

Den rödlistade kattfoten växte i gruset intill reservatsskylten och även fläckvis ute i tallskogen. Alldeles intill reservatets parkering finns bördig översilad sluttning på diabasmark i en ljus och öppen lövbränna bestående av asp, björk, sälg, tall och enstaka granar som uppstått efter branden för 130 år sedan. Här blev vi fast i flera timmar i lövkärren bland blåsippa som fortfarande blommade, brudborste, kransrams, fjällskära, flädervänderot, knärot, kärrtistel, piprör, spindelblomster, skogsnycklar, tibast, trolldruva, tussilago, tvåblad (på väg att blomma), delvis blommande underviol, vitpyrola, ögonpyrola och många andra kärlväxter. Det var kul att se de höga huvudlika tuvorna med stultstarr (*Carex nigra* subsp. *juncella*) med liksom grått hår. Vi såg även vanlig hundstarr (*Carex nigra* var. *nigra*). Den rödlistade skuggviolen är tidigare funnen i de spännande lövkärren.

Mossor

Bengt lärde oss även fåglar som sjöng i den ljumma sommarvinden bland annat korsnäbb, liksom olika mossor t ex bäckrundmossa. På gammal starkt murken tallåga fanns små lågvuxna mossor. En liten mossklädd vedbit postades till mosskännaren Tomas Hallingbäck som identifierade fyra olika mossarter: *Blepharostoma trichophyllum* (hårfliksmossa), *Cephalozia leucantha* (späd trådmossa) *Cephalozia pleniceps* (trubbtrådmossa) och den rödlistade *Lophozia longiflora* (vedfliksmossa).

Lavar och svampar

Olika lavar prydde brandstubbar, stående och fallna träd. Bengt lärde oss lavar på stenblock bland annat vindlav med röda apothecier. Vi besåg och sniffade på vaniljdoftande doftticka på sälg med skrovellav. De första marksvamparna började visa sig bland annat den spröda rödskivlingen *Entoloma pallescens*. Håkan Lindström har föreslagit svenska namnet midsommarrödling för denna vår vanligaste försommarsvamp i midsvenska området. Marksvampar i reservatet kommer att detalj-inventeras under höstens svampvecka i Borgsjö. Vi klättrade sedan försiktigt över en bäck med slippriga stenblock och djupa farliga markhål upp till den idylliska Stora Lilltjärnen där vi intog medhavd lunch medan gluttonäpporna spelade för oss.

Fler än 500 blommande majvivor!

Under hemfärden såg vi ryttlande tornfalk i närheten av den pampiga fårbetade ängsmarken Kullbodarna. Bengt gav oss även en färgstark bonusoplevelse: fler än 500 majvivor färgade hårt betad gammelvall vid Nyänget i blekt violett medan rosettjungfrulin lyste illblått längs dikeskanterna. Majvivan har gynnats av kreaturens bete och tramp. Den har nyligen hamnat på svenska rödlistan och har idag sin enda kvarvarande lokal i Medelpad just här vid den gamla klassiska botaniska lokalen Nyänget. I närheten finns en kalasfin fuktäng vid Råabäcken där älvväxing växer på sin enda lokal i länet. Vi tackade vår mångkunnige naturguide Bengt Larsson innan vi lämnade Medelpads botaniska eldorado i Borgsjö.

Bilder: Hans Andersson

Text: Jan-Olof Tedebrand